

I sag 43/77

angående en anmodning, som i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, af Rechtbank van eerste aanleg (underretten) i Antwerpen retskreds er indgivet til Domstolen for i den sag, der verserer for nævnte ret mellem

ANPARTSSELSKABET »INDUSTRIAL DIAMOND SUPPLIES«, Antwerpen,

og

LUIGI RIVA, repræsentant, Torino,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artiklerne 30 og 38 i konventionen af 27. september 1968,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene M. Sørensen og G. Bosco, dommerne A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe og A. Touffait,

generaladvokat: G. Reischl

justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de i henhold til protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, indgivne indlæg kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

Ved eksigibel dom af 23. september 1976, afsagt under anke af en afgørelse fra underretten i Torino af 14.-17. november 1975, har civil- og strafferetten i Torino, afdelingen for arbejdsretssager, dømt anpartsselskabet Industrial Dia-

mond Supplies, Antwerpen, til at betale til Luigi Riva, repræsentant, Torino, 53 052 980 lire med rente 8 % p.a. fra den 14. november 1975 samt sagsomkostningerne.

Riva har ved begæring af 16. november 1976 i henhold til artikel 31 ff i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (herefter benævnt konventionen), anmodet Rechtbank van eerste aanleg (underretten) i Antwerpen om fuldbyrdelse i Belgien af den af retten i Torino den 23. september 1976 afsagte dom.

Første afdeling for civile sager ved underretten i Antwerpen har ved dom af 25. november 1976 efterkommet denne begæring.

Industrial Diamond Supplies har den 15. december 1976 i henhold til konventionens artikel 36 indbragt denne dom for underretten i Antwerpen. Der blev her i det væsentlige nedlagt påstand om sagens udsættelse i henhold til konventionens artikel 30, som lyder således:

•Gøres anerkendelse af en afgørelse, der er truffet i en kontraherende stat, gældende ved en ret i en anden kontraherende stat, kan denne udsætte sagen, såfremt afgørelsen er blevet anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse•,

og i henhold til konventionens artikel 38, stk. 1, som lyder således:

•Den ret, der behandler appel- eller genoptagelsessagen, kan efter begæring fra den part, som har indbragt sagen, udsætte sin afgørelse, såfremt den udenlandske afgørelse i domsstaten er anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse, eller såfremt fristen herfor endnu ikke er udløbet; i sidstnævnte tilfælde kan retten fastsætte en frist for iværksættelse af appel eller indgivelse af begæring om genoptagelse•.

Faktisk indgav Industrial Diamond Supplies den 27. december 1976 for kassationsretten i Rom kassationsanke mod den af civil- og strafferetten i Torino afsagte dom; denne anke skulle være omfattet af konventionens artikler 30 og 38.

Underretten (første afdeling) i Antwerpen retskreds har ved dom af 7. april 1977 i henhold til artikel 2, stk. 3, og artikel 3, stk. 2, protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 udsat sagen, indtil Domstolen har truffet præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

1. Hvilke retsmidler skal ifølge artiklerne 30 og 38 i konventionen af 27. september 1968 anses som »ordinær appel eller genoptagelse«, med andre ord, på hvilke retsafgørelser finder artiklerne 30 og 38 i konventionen anvendelse, eller
2. skal arten af det mod afgørelsen i domsstaten anvendte retsmiddel udelukkende bedømmes efter denne stats ret?

Dommen fra underretten i Antwerpen er registreret på Domstolens justitskontor den 18. april 1977.

I henhold til artikel 5, stk. 1, i protokollen af 3. juni 1971 og til artikel 20 i statuttten for EØF-Domstolen har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber den 21. juni 1977, regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland den 1. juli og regeringen for Det forenede Kongerige den 7. juli indgivet skriftlige indlæg.

Domstolen har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Kommissionen har dog på Domstolens begæring den 18. august 1977 indgivet en oversigt over sondringen mellem udtrykket ordinær appel eller genoptagelse og udtrykket ekstraordinære retsmidler og dennes betydning i medlemsstaternes borgerlige retspleje.

II — Skriftlige indlæg for Domstolen

Regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland finder, at som ordinær appel eller genoptagelse efter konventionens artikel 38 skal anses ethvert retsmiddel, som er undergivet strenge tidsfrister, som løber fra dommens afsigelse eller forkyndelse, og som vil kunne medføre en ændring af dommen med virkning for parterne.

a) Rapporten om de ændringer, som skal ske i konventionen med henblik på de nye medlemsstaters tiltrædelse, bemærker, at der helt mangler en klar regel for så vidt angår sondringen mellem retsmidlerne ordinær appel og genoptagelse og ekstraordinær appel.

Appel samt genoptagelse efter udeblivelsesdom anses utvivlsomt i de fleste kontinentale medlemsstater som ordinære retsmidler; desuden anses i Tyskland som ordinære retsmidler »Revision» og »Beschwerde», i Italien kassationsanke (Ricorso per cassazione), »declinatorio di competenza» og to tilfælde af genoptagelse, i Nederlandene kassationsanke og »Revision» af afgørelser, som Hoge Raad har truffet som første instans.

Det forekommer ikke muligt at foretage en tilsvarende sondring for så vidt angår Det forenede Kongerige og Irland; derfor indeholder udkastet til tiltrædelseskonventionen til konventionen af 1968 nogle særlige bestemmelser (artiklerne 13 og 17), som finder anvendelse på retsafgørelser truffet i disse to lande.

b) Konventionen har til formål at lette tvangsfuldbyrdelse af domme ved navnlig at tillade fuldbyrdelse i en anden medlemsstat af domme, som er foreløbigt eksigible i domsstaten; imidlertid bør domfældte beskyttes mod risikoen for en uoprettelig skade forårsaget af fuldbyrdelsen af en dom, som endnu ikke er endelig, og som er afsagt i en anden stat. Det i konventionens artikel 38 nævnte begreb ordinær appel eller genoptagelse bør såle-

des fortolkes vidt: dommeren skal i hvert enkelt tilfælde kunne vurdere, om det er nødvendigt at træffe foranstaltning til at beskytte den domfældte.

c) Efter retten i den stat, hvor der begæres fuldbyrdelse, er det ikke muligt umiddelbart at udtale sig om, hvorvidt et i en anden stats ret hjemlet retsmiddel skal anses som omfattet af konventionens artikel 30; man kunne strengt taget henvise til den pågældende stats ret for at kunne fastslå, om et efter domsstatens ret hjemlet retsmiddel skal regnes som ordinært efter fuldbyrdesstatens ret.

Kvalificeringen af et retsmiddel som ordinær appel eller genoptagelse kan ske ud fra forskellige kriterier, navnlig dets virkninger, eller efter om det pågældende retssystem ønsker at lægge vægten på fordringshavers eller skyldnerens interesser. Retsordenen i en stat, hvor der begæres fuldbyrdelse, frembyder navnlig i tilfælde af atypiske retsmidler hverken nogen klar eller ensartet fortolkning for de kontraherende stater som helhed. I øvrigt er det forhold, at en bestemt retsorden omfatter en længere eller kortere række »ordinære» retsmidler, udtryk for betragtninger, som ikke nødvendigvis finder anvendelse på udenlandske retsafgørelser.

Følgelig kan kvalificeringen af retsmidlet efter fuldbyrdesstatens ret ikke anvendes som fortolkningskriterium.

d) Vurderingen af et retsmiddels natur kunne foretages udelukkende på grundlag af de retsregler i domsstaten, som regulerer de nærmere betingelser for det pågældende retsmiddels anvendelse. Derfor taler, at kvalificeringen af et retsmiddel som ordinært eller ekstraordinært under alle omstændigheder bør ske ved at henvise til retsmidlets karakter i domsstaten (forudsætninger for antagelse til realitetsbehandling, frister, omfanget af ankeinstansens prøvelse). Indeholder domsstatens ret ikke nogen klassificering af retsmidlet, kunne det være afgørende, om retsmidlet er til hinder for, at den anfægtede dom får formel retskraft.

Ulempen ved en sådan fortolkning er, at der herved ikke tages hensyn til formålet med konventionens artikel 38 og det beskyttelseshensyn, som ligger til grund for det. Skyldnerens beskyttelse mod faren for en endelig fuldbyrdelse, inden hans appel i domsstaten er blevet afgjort, afhænger reelt af gældende ret i denne stat, der sædvanligvis alene tager hensyn til parternes interesser i det omfang, hvor de har bopæl i den pågældende stat. Som følge af forskellene medlemsstaterne imellem, navnlig for så vidt angår kassationsanken og den hermed beslægtede Revision efter tysk ret varierer omfanget af skyldnerens beskyttelse fra en gruppe medlemsstater til en anden.

e) En direkte af konventionens ordlyd hentet fortolkning af begrebet ordinær appel eller genoptagelse vil bevirke, at debitorbeskyttelsen i vidt omfang gøres ensartet inden for Fællesskabet; den ville fuldt ud tage hensyn til den tanke, som ligger til grund for konventionens artikel 38; samtidig ville den nødvendige frihed ved den nævnte bestemmelses konkrete anvendelse sikres gennem det skøn, som den giver den nationale ret; en sådan fortolkning ville tage hensyn til domsstatens retssystem ved kvalificeringen af retsmidlerne, men ikke tillægge det enkompetence i så henseende.

At konventionens begreb ordinær appel eller genoptagelse således ville få et andet indhold end i visse medlemsstaters retsorden, bør ikke være til hinder for en sådan fortolkning i betragtning af begrebernes forskellige anvendelsesområder og forskellige beskyttelsesformål. Det følger i øvrigt af Domstolens retspraksis, at også begrebet »borgerlige sager, herunder handelssager«, som anført i konventionens artikel 1, stk. 1, i så henseende skal forstås anderledes end i national ret.

f) Den direkte fortolkning af begrebet ordinær appel eller genoptagelse bør ikke udelukkende støttes på begrebet formel retskraft, således som domsstatens ret forstår det. Man bør snarere søge hjælp i en ide, som er udtrykt i konventionens arti-

kel 38, stk. 1, andet led: som ordinære retsmidler mod domme bør alene anses retsmidler, som skal anvendes inden en forholdsvis kort periode efter dommens afsigelse. Der kan nemlig meget hurtigt træffes endelig afgørelse af, hvorvidt de kan antages til realitetsbehandling. Der er navnlig tale om appel og genoptagelse efter udeblivelsesdom, som i almindelighed anses som ordinære retsmidler. Fristen bør være den længste, som er fastsat i medlemsstaterne for kassationsanke (tre måneder fra dommens forkyndelse).

Ud fra et retsbeskyttelsessynspunkt er det alene de retsmidler, som direkte omhandler parternes indbyrdes rettigheder og forpligtelser, der kan komme på tale. Der er nemlig alene grund til at give retten mulighed for at beskytte debitor ved at udsætte sagen, såfremt ankeinstansen kan fastslå, at det ikke i forhold til debitor er berettiget at fuldbyrde den indankede afgørelse. Cassation dans l'intérêt de la loi er herefter ikke et ordinært retsmiddel.

I øvrigt er det alene appel indbragt for retter inden for samme kategori, som bør anses som ordinære; dette ville ikke være tilfældet for så vidt angår tysk rets »Verfassungsbeschwerde«, som anses som en ny retssag.

Som ordinære retsmidler, der står til rådighed mod domme afsagt af retter inden for den borgerlige retspleje, bør anses dem, der i overensstemmelse med domsstatens lovgivning udelukkende kan anvendes inden for korte frister (indtil tre måneder) efter dommens afsigelse eller forkyndelse, og som kan medføre, at enten den ret, der har afsagt dommen, eller en højere retsinstans inden for den borgerlige retspleje ophæver dommen med virkning for parterne i fuldbyrdesessøgsmålet.

g) Fortolkningen af begrebet ordinær appel eller genoptagelse gennem en henvisning til domsstatens lovgivning fører ligesom den direkte fortolkning af konventionen til, at italiensk rets kassationsanke skal anses som et ordinært rets-

middel. Den direkte fortolkning af konventionen fører imidlertid til en materiel og ikke blot formel identitet mellem retstilstanden i alle medlemsstaterne. Dette svarer i højere grad til konventionens betydning set som et vigtigt skridt mod en harmonisering af den internationale retspleje i EØF-regi. Den fremstår som en nødvendig konsekvens af Domstolens retspraksis vedrørende konventionen.

h) Herefter skal spørgsmålene fra underretten i Antwerpen besvares således:

Ved udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« i artikel 38 i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, forstås appel eller genoptagelse, som uden hensyn til sin kvalificering i så henseende i domsstaten alene skal påbegyndes inden for en frist på højst tre måneder efter dommens afsigelse eller forkyndelse, og som kan føre til ophævelse af denne dom med virkning for parterne i fuldbyrdelsessøgsmålet.

Det forenede Kongeriges regering finder, at en løsning af de i nærværende sag opståede problemer alene kan støttes på retten i den stat, hvor et retsmiddel er eller vil kunne benyttes.

a) I henhold til konventionens artikler 33 og 38 tilkommer det den ret i en medlemsstat, som har fået sagen forelagt, at vurdere arten af det retsmiddel, som er anvendt i en anden medlemsstat. Problemet er af retsplejemæssig art og kræver et hurtigt svar, idet de kriterier, som skal anvendes ved vurderingen af retsmidlets art bør være så enkle og klare som muligt.

b) I den borgerlige retsplejelovgivning i Belgien, Frankrig og Luxembourg gælder der en sondring mellem ordinære og ekstraordinære retsmidler, således at det pågældende retsmiddel hurtigt vil kunne kvalificeres ved at henvise til kendte inddelinger. I de tre øvrige kontraherende medlemsstater findes der ikke en sådan

sondring i lovgivningen; sondringen er dog klassisk inden for teorien, som i almindelighed kvalificerer visse retsmidler som ordinære som følge af, at de hindrer afgørelsens retskraft, således at de øvrige former for retsmidler anses som ekstraordinære.

c) For så vidt angår de tre øvrige medlemsstater af Fællesskabet, som ifølge konventionens artikel 63 skal tiltræde den, ligner den danske ordning tilsyneladende ordningen i de stater, hvor der ikke i selve lovgivningen kan findes nogen sondring. Det forenede Kongeriges og Irlands retsordener kender ingen sondring mellem forskellige former for retsmidler, og der har aldrig i retsteorien været diskuteret en sådan sondring.

Disse retssystemer kender dog alligevel vidt forskellige former for retsmidler. Disse har i almindelighed ingen suspensiv virkning, men retterne har et vidt skøn til at beordre fuldbyrdelsen udsat. Der findes intet kriterium for blandt disse forskellige former for retsmidler at sondre mellem ordinære og ekstraordinære. Derfor indeholder udkastet til konvention for de nye medlemsstater tiltrædelse af domskonventionen visse ændringer til denne.

d) Det er forholdsvis let for de medlemsstater, som for øjeblikket er deltagere i konventionen, samt for Danmark, af deres egen retsorden at udlede, om et retsmiddel er ordinært eller ekstraordinært; for så vidt angår Det forenede Kongerige og Irland, kan konventionen selv let bidrage med de nødvendige retningslinjer.

e) Det forekommer på den anden side vanskeligt, ja måske endog umuligt, at finde et fællesskabskriterium, som uden videre kan finde anvendelse. Det ville først og fremmest være nødvendigt at fastslå, hvilke mål konventionens forfattere har søgt at gennemføre i artiklerne 30 og 38 ved at sondre imellem ordinære og ekstraordinære retsmidler og følgelig fastlægge de kriterier, som vil kunne tjene gennemførelsen af disse mål. Det

ville være for simpelt blot at fastslå, at målet i artikel 30 er at undgå, at en ret tvinges til at anerkende en dom, som endnu ikke har retskraft, og eventuelt aldrig vil få det, hvis der gives medhold i anken mod den pågældende dom, og at målet i artikel 38 er at beskytte debitor mod de skader, som kan opstå som følge af fuldbyrdelsen af retsafgørelser, som endnu ikke har retskraft, og som kunne risikere at blive ændret, idet selv ekstraordinære retsmidler undertiden kan opfylde disse betingelser, mens de ikke omfattes af konventionens artikler 30 og 38.

f) Et fælles kriterium, som støtter sondringen mellem ordinære og ekstraordinære retsmidler på det forhold, at dommen ingen retsvirkning har, så længe som der ikke er truffet afgørelse vedrørende et ordinært retsmiddel, er ikke tilfredsstillende, idet artikel 30, som alene omhandler faktisk anvendte retsmidler, så at sige altid vil kunne finde anvendelse på en dom, som endnu ikke anses som endelig i den stat, hvori den er afsagt. Kriteriet ville ikke kunne finde anvendelse i forhold til artikel 38, og det ville samtidig finde anvendelse på visse retsmidler af helt usædvanlig karakter, som for øjeblikket omfattes af kategorien ekstraordinære retsmidler.

Det vil være vanskeligt at finde et andet fællesskabskriterium, som mere tilfredsstillende vil kunne nå de i de pågældende artikler opstillede mål.

g) De sontringer mellem ordinære og ekstraordinære retsmidler, som de nationale retssystemer for øjeblikket opererer med, fører i det store og hele til det søgte resultat, idet som hovedregel de ordinære retsmidler har udsættende virkning, medmindre den anfægtede afgørelse er gjort foreløbigt eksigibel, mens de ekstraordinære retsmidler ikke har nogen udsættende virkning, medmindre der er truffet bestemmelse herom.

Et yderligere vigtigt kendetegn for de ordinære retsmidler består i denne sammenhæng i de sædvanligvis forholdsvist

korte frister for deres anvendelse, medens de ekstraordinære retsmidler kan anvendes inden for en betydelig længere frist og undertiden kræver særlig tilladelse. Den i konventionens artikel 38 hjemlede mulighed for at udsætte afgørelsen bør ikke gælde for længe. I de medlemsstater, som kender sontringen mellem ordinære og ekstraordinære retsmidler, synes denne sontring i så henseende at fremkalde det ønskede resultat uden unødigt rigorisme. Et fællesskabskriterium, som ville knytte kvalifikationen af et retsmiddel som ordinært til tidsfristen for dets anvendelse, ville føre til betydeligt mere vilkårlige resultater.

h) Det eneste tilfredsstillende svar på spørgsmålene fra underretten i Antwerpen er således, at med henblik på konventionens artikler 30 og 38 skal retsmidlets art udelukkende bestemmes i overensstemmelse med dets kvalificering efter lovgivningen i den medlemsstat, hvori det er anvendt eller vil kunne anvendes.

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber finder, at det ville indebære betydelige fordele, hvis begrebet »ordinær appel eller genoptagelse« i konventionen kunne tillægges en selvstændig betydning uden støtte i fortolkningen i de forskellige kontraherende stater.

a) Den største af disse fordele er for så vidt angår konventionen og anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser, at følgerne af at benytte et retsmiddel, som er kvalificeret som ordinært ifølge konventionen selv, altid ville være de samme. Såfremt dette begrebs definition afhang af lovgivningen i de kontraherende stater, ville en retsafgørelse, som anfægtes ved kassation, afgøres forskelligt i de forskellige stater, idet kassationsanken i Italien og Nederlandene anses som et ordinært retsmiddel, men som et ekstraordinært i Belgien, Frankrig og Luxembourg.

En af de centrale bestemmelser i konventionen er, at den ret, som træffer afgørelse i anerkendelses- eller fuldbyrdelsessagen, ikke længere kan træffe af-

gørelse vedrørende den rets kompetence, som har truffet den oprindelige afgørelse. En sådan ordning er mulig, fordi den i domsstaten behandlede sag indeholder enhver garanti for den pågældende, herunder at visse retter i sidste instans har pligt til at forelægge spørgsmål vedrørende konventionens fortolkning for Domstolen. Hvis man anså visse retsmidler såsom kassationsanken som ekstraordinære, ville det muliggøre fuldbyrdelse af en retsafgørelse, uden at man kunne udnytte denne garanti, idet artikel 38 ikke vil kunne finde anvendelse.

Revisions- og kassationsanken, som navnlig omhandles i de i nærværende sag forelagte spørgsmål, bevirker, såfremt den fører til det tilsigtede resultat, at den lovligt ophæver den retsstilling, som blev skabt ved den anfægtede retsafgørelse. Man må her rejse spørgsmålet, om det er ønskværdigt, at konventionen ikke hjemler noget middel til i mellemtiden at udsætte fuldbyrdelsen af den anfægtede retsafgørelse. En selvstændig fortolkning af konventionen kan måske fremkalde en løsning i så henseende.

b) Det er dog vanskeligt i ordlyden af konventionens artikel 38 — ligesom i artikel 30 — at finde støttepunkter for en selvstændig fortolkning af de nævnte bestemmelser; konventionens målsætning yder heller ikke støtte i så henseende.

I visse nationale retsordener anses et retsmiddel, hvis anvendelse medfører udsættelse af en retsafgørelses fuldbyrdelse, som »ordinær appel eller genoptagelse«.

Denne fortolkning bekræftes imidlertid hverken af ordlyden af artikel 38 eller af konventionens opbygning og målsætning: artikel 38 står i den del af konventionen, som omhandler fuldbyrdelse. Den første bestemmelse i denne afdeling, artikel 31, gør fuldbyrdelse i en anden stat betinget af, at de pågældende retsafgørelser er eksigible i den stat, hvor de er truffet. Ligeledes omhandler artikel 38 alene eksigible afgørelser, og man kan herefter ikke hævde, at denne bestem-

melse i sin helhed tillægger udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« betydningen »retsmiddel, hvorved fuldbyrdelsen af en retsafgørelse udsættes«, uden at fratage bestemmelsen enhver mening.

Der er heller intet grundlag for at knytte begrebet »ordinær appel eller genoptagelse« til kriteriet »retskraft«.

Ikke alene giver ordlyden af artiklerne 30 og 38 ingen støtte for en sådan fortolkning, men denne ville også kunne få uønskede følger; idet retskraften i flere kontraherende stater består uanset anke, findes der ikke i disse stater noget ordinært retsmiddel i konventionens forstand; retsmidler såsom anke vil således blive genstand for en helt unormal kvalificering, som ikke findes i nogen af de kontraherende staters retsorden.

Man kan heller ikke ved ekstraordinært retsmiddel forstå et retsmiddel, hvis anvendelse ikke har betydning for en afgørelses retskraft: den totale mangel på støtte herfor i artiklerne 30 og 38 gør dette kriterium uegnet til at afgøre, om der er tale om et ordinært retsmiddel; det er desuden vanskeligt at anvende, da det ikke har samme betydning i alle de kontraherende stater.

De kontraherende staters retsorden gør ofte definitionen af begrebet ordinært retsmiddel afhængig af, at appellanten ikke er bundet til visse bestemte ankegrunde, som kan føre til afgørelsens ophævelse. Dette kriterium indeholder imidlertid ingen støtte ved fortolkningen af artiklerne 30 og 38. Herefter måtte kassationsanken, som i Italien og i Nederlandene er et ordinært retsmiddel, anses som et ekstraordinært retsmiddel ifølge konventionen.

For så vidt angår formålet med artiklerne 30 og 38 skal det fremhæves, at konventionens mål utvivlsomt er i vidt omfang at give borgerne mulighed for at få anerkendt eller fuldbyrdet de retsafgørelser, som angår dem. Et vist hensyn taler altså for at fortolke begrebet »ordinær appel

eller genoptagelse» restriktivt, således at rettens mulighed for at udsætte afgørelsen indsnævres. Imidlertid ville en snæver fortolkning af artikel 30, som fraviger terminologien i det retssystem, hvor den pågældende afgørelse er truffet, medføre, at en afgørelse af parternes tvist ikke vil kunne skabe rettigheder i domsstaten, idet det anvendte retsmiddel efter national ret er ordinært, mens retsafgørelsen i udlandet anerkendes på grund af, at dette retsmiddel som følge af en eventuelt snæver fortolkning kvalificeres som ekstraordinært i konventionens forstand. Dette forekommer ikke ønskeligt, idet det går ud over konventionens mål, som er at give retsafgørelser samme retsvirkning, som de har i det land, hvor de er truffet.

Sondringen mellem »ordinær appel eller genoptagelse» og »ekstraordinært retsmiddel» er ikke et uovervindeligt problem i de kontraherende staters retssystemer; man kan i disse tilstrækkeligt præcist fastslå, hvad de to udtryk dækker over.

Med henblik på Det forenede Kongerige og Irlands tiltræden til konventionen er det besluttet at føje en bestemmelse til artikel 38, som bekræfter, at det ikke har vist sig muligt at finde en definition af »ordinær appel eller genoptagelse», som er selvstændigt for konventionen.

c) For så vidt angår konventionens anvendelse må det såvel af hensyn til ensartetheden som til retssikkerheden snarere anses som en fordel at kunne støtte sig på en terminologi som i de forskellige medlemsstater har en præcis betydning, fremfor kriterier, som ikke klart kan udledes af konventionens ordlyd, og som i

øvrigt vil kunne anvendes forskelligt af de nationale retter.

d) Herefter skal det af underretten i Antwerpen forelagte spørgsmål besvares således:

Udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse» efter artiklerne 30 og 38 i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, skal fortolkes efter reglerne i den kontraherende stat, hvor den oprindelige retsafgørelse er truffet.

III — Mundtlig forhandling

»Industrial Diamond Supplies», sagsøger i hovedsagen, repræsenteret af advokat Christine Spaas, Antwerpen, Luigi Riva, repræsenteret af advokat Eduard Van Vliet, Antwerpen, og Kommissionen, repræsenteret af Hendrik Bronkhorst, medlem af Kommissionens juridiske tjeneste, har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Domstolen i retsmødet den 28. september 1977.

»Industrial Diamond Supplies» har anført, at udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse» efter konventionens artikler 30 og 38 skal fortolkes efter reglerne i den kontraherende stat, hvor den oprindelige retsafgørelse er truffet.

Ifølge Riva bør en dom, som er eksigibel i én kontraherende stat, også være eksigibel i en anden kontraherende stat.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 19. oktober 1977.

Præmisser

- 1 Ved dom afsagt den 7. april 1977, indgået til Domstolen den 18. s.m., har Rechtbank van eerste aanleg (underretten) i Antwerpen i henhold til artikel 2,

nr. 3, og artikel 3, stk. 2, i protokollen af 3. juni 1971 forelagt Domstolen to spørgsmål vedrørende fortolkningen af udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« i artiklerne 30 og 38 i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (herefter benævnt konventionen).

- 2 Det fremgår af sagens akter, at Industrial Diamond Supplies, Antwerpen, der er sagsøger i hovedsagen, af civil- og strafferetten i Torino er dømt til at betale sagsøgte i hovedsagen, repræsentant Luigi Riva, Torino, 53 052 980 lire i provision, som det sagsøgende selskab skylder sagsøgte i medfør af deres indbyrdes kontraktforhold, med rente og sagsomkostninger;
- 3 denne dom, der er afsagt den 23. september 1976 af retten i Torino under anke af en afgørelse fra den stedlige underret, er for nærværende eksigibel;
- 4 den 25. november 1976 har Riva ved underretten i Antwerpen opnået dom til fuldbyrdelse i Belgien af den af ankeinstansen i Torino afsagte dom i henhold til konventionens artikel 31 ff;
- 5 den 15. december 1976 har Industrial Diamond Supplies i henhold til konventionens artikler 36 og 37 anfægtet denne fuldbyrdesdom ved underretten i Antwerpen;
- 6 den 27. december 1976 har Industrial Diamond Supplies for den øverste Kassationsret i Italien indgivet kassationsanke mod den af ankeinstansen i Torino afsagte dom;
- 7 det er ikke bestridt, at kassationsanken ikke opsætter den af ankeinstansen i Torino afsagte doms eksigibilitet;
- 8 det står ligeledes fast, at Industrial Diamond Supplies ikke i Italien har begæret fuldbyrdelsen udsat.
- 9 Industrial Diamond Supplies har for underretten i Antwerpen principalt nedlagt påstand om udsættelse af fuldbyrdelsen af den af ankeinstansen i Torino afsagte dom, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen mellem parterne i Italien;

- 10 underretten i Antwerpen har med henblik på at kunne træffe afgørelse vedrørende denne begæring forelagt Domstolen følgende to spørgsmål vedrørende fortolkningen af konventionens artikler 30 og 38:
- 1. Hvilke retsmidler skal ifølge artiklerne 30 og 38 i konventionen af 27. september 1968 anses som 'ordinær appel eller genoptagelse', med andre ord, på hvilke retsafgørelser finder artiklerne 30 og 38 i konventionen anvendelse, eller
 - 2. skal arten af det mod afgørelsen i domsstaten anvendte retsmiddel udelukkende bedømmes efter denne stats ret?;
- 11 disse spørgsmål går i det væsentlige ud på, om det af konventionens artikler 30 og 38 anvendte udtryk »ordinær appel eller genoptagelse« skal forstås som en henvisning til national ret eller som et selvstændigt begreb, hvis fortolkning skal findes i konventionen selv;
- 12 i sidstnævnte tilfælde drejer underrettens spørgsmål sig om, hvilken betydning dette udtryk har i konventionen.
- 13 Det har under sagen været fremført, at konventionens artikel 30 vedrørende retsafgørelses anerkendelse, men ikke fuldbyrdelse, er uden betydning for sagen, og at den begærede fortolkning alene drejer sig om betydningen af udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« i artikel 38 om fuldbyrdelse;
- 14 det er unødvendigt at undersøge dette spørgsmål, så meget mere som sammenhængen mellem de bestemmelser, som udgør konventionens afsnit III, kræver, at det pågældende udtryk fortolkes ens i de to nævnte artikler.
- Vedrørende udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« som henvisning til national ret eller som selvstændigt begreb
- 15 Konventionens artikel 30 lyder således: »Gøres anerkendelse af en afgørelse, der er truffet i en kontraherende stat, gældende ved en ret i en anden kontraherende stat, kan denne udsætte sagen, såfremt afgørelsen er blevet anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse«;

- 16 artikel 38, stk. 1, lyder således: »Den ret, der behandler appel- eller genoptagelsessagen, kan efter begæring fra den part, som har indbragt sagen, udsætte sin afgørelse, såfremt den udenlandske afgørelse i domsstaten er anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse, eller såfremt fristen herfor endnu ikke er udløbet; i sidstnævnte tilfælde kan retten fastsætte en frist for iværksættelse af appel eller indgivelse af begæring om genoptagelse«.
- 17 Ifølge Industrial Diamond Supplies skal udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« i de nævnte bestemmelsers forstand forstås som ethvert retsmiddel, som anses som sådan i den kontraherende stat, hvor den afgørelse er truffet, som skal anerkendes eller fuldbyrdes;
- 18 ifølge lovgivningen i Den italienske Republik, som er domsstat for den pågældende afgørelse, er der ingen tvivl om, at kassationsanke skal anses som et ordinært retsmiddel;
- 19 denne opfattelse støttes af Det forenede Kongeriges regering og af Kommissionen, som samstemmende finder, at arten af et retsmiddel i forhold til artiklerne 30 og 38 skal fastlægges ved henvisning til lovgivningen i den kontraherende stat, hvor den oprindelige afgørelse er truffet;
- 20 uden at bestride, at kassationsanken i Italien anses som et ordinært retsmiddel finder Riva, at under alle omstændigheder bør en dom, som kan fuldbyrdes i Italien, også kunne fuldbyrdes i Belgien, så længe som dens fuldbyrdelse ikke er udsat i domsstaten;
- 21 endelig skal det bemærkes, at regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland har anført, at udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« i artiklerne 30 og 38 skal fortolkes ud fra konventionen selv, uden hensyn til disse retsmidlers betegnelse i domsstatens ret.
- 22 Det fremgår af en sammenligning af retsordenerne i Fællesskabets forskellige medlemsstater, at mens sondringen mellem »ordinære« og »ekstraordinære« retsmidler i nogle stater beror på selve lovgivningen, mens der i andre retssystemer er tale om en i det væsentlige eller endog udelukkende retsteoretisk sondring, og denne sondring overhovedet ikke findes i en tredje gruppe stater;

- 23 det er desuden fastslået, at i de retsordener, som i lovgivning eller teori son-
der mellem »ordinære» og »ekstraordinære» retsmidler, inddeles de forskellige
retsmidler forskelligt i forhold til denne sontring;
- 24 en fortolkning af begrebet »ordinær appel eller genoptagelse» gennem en hen-
visning til en national retsorden — hvad enten der er tale om domsstatens el-
ler anerkendelses- eller fuldbyrdelsesstatens retsorden — gør det således i
visse tilfælde umuligt at bestemme et givet retsmiddel med den ønskede sik-
kerhed i forhold til konventionens artikler 30 og 38;
- 25 desuden ville en henvisning til den ene eller den anden nationale retsorden
forpligte den ret, som har fået en sag forelagt i henhold til konventionens
artikler 30 og 38, til eventuelt at kvalificere retsmidler af samme art forskel-
ligt, alt efter om de tilhører retsordenen i den ene eller den anden af de kon-
traherende stater;
- 26 dette fortolkningskriterium ville således medføre en retsuished, som for-
stærkes ved, at artikel 38 kræver, at den ret, der behandler fuldbyrdelsessagen,
ikke alene skal tage hensyn til allerede udnyttede retsmidler, men også rets-
midler, som kan anvendes inden for bestemte frister;
- 27 heraf følger, at en brugbar fortolkning af begrebet »ordinær appel eller genop-
tagelse» alene kan søges i konventionen selv;
- 28 herefter skal den nationale rets spørgsmål besvares med, at udtrykket »ordinær
appel eller genoptagelse» i konventionens artikler 30 og 38 skal fastlægges
alene i medfør af konventionen og hverken efter lovgivningen i den stat,
hvori retsafgørelsen er truffet, eller i den stat, hvori retsafgørelsen begæres an-
erkendt eller fuldbyrdet.

Vedrørende betydningen af udtrykket »ordinær appel eller genop-
tagelse» i konventionen

- 29 Betydningen af udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse» kan udledes af
selve opbygningen af artiklerne 30 og 38 og disses funktion i konventionen;

- 30 selv om konventionen i sin helhed har til formål at sikre en hurtig fuldbyrdelse af retsafgørelser med et minimum af formaliteter, når disse kan fuldbyrdes i domsstaten, har artiklerne 30 og 38 til særligt formål at hindre, at retsafgørelser obligatorisk anerkendes og fuldbyrdes i andre kontraherende stater på et tidspunkt, hvor der stadig er mulighed for, at de ophæves eller ændres i domsstaten;
- 31 det er med dette formål for øje, at artiklerne 30 og 38 blandt andet giver den ret, som har fået forelagt en begæring om anerkendelse respektive en appel mod eller om begæring om genoptagelse af en retsafgørelse, som tillader fuldbyrdelse, mulighed for at udsætte sin afgørelse, når retsafgørelsen i domsstaten er anfægtet eller vil kunne anfægtes inden for bestemte frister;
- 32 der er ifølge konventionen ikke tale om en pligt for den ret, som behandler anerkendelses- eller fuldbyrdelsesspørgsmålet, til at udsætte sin afgørelse, men blot om en mulighed herfor;
- 33 dette forhold forudsætter en så vid fortolkning af begrebet »ordinær appel eller genoptagelse«, at den pågældende ret kan udsætte sin afgørelse, når der kan opstå rimelig tvivl om den endelige afgørelse af den i domsstaten trufne afgørelse;
- 34 dette kriterium giver i sig selv mulighed at træffe afgørelse om udfaldet af en begæring om anerkendelse eller om fuldbyrdelse, som støttes på en dom, der i domsstaten er genstand for en anfægtelse, som vil kunne medføre ophævelse eller ændring af den pågældende retsafgørelse;
- 35 retten kan blive stillet over for en vanskeligere bedømmelse, såfremt den får forelagt en begæring om udsættelse i henhold til konventionens artikel 38 på et tidspunkt, hvor fristerne for iværksættelse af retsmidler i domsstaten endnu ikke er udløbet;
- 36 i dette tilfælde skal der ud over kriteriet, den mulige virkning af et retsmiddel mod en afgørelse, også tages hensyn til ethvert andet relevant forhold, som følger af de pågældende retsmidlers art og virkemåde;

- 37 ud fra dette synspunkt skal udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« fortolkes som en betegnelse for ethvert retsmiddel, som er et led i en retssags normale forløb, og som i denne egenskab udgør en processuel udvikling, som parterne med rimelighed kan påregne;
- 38 som en sådan udvikling skal anses ethvert retsmiddel, som af loven er bundet til en bestemt frist, og som finder anvendelse i henhold til selve den retsafgørelse, som begæres fuldbyrdet;
- 39 udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« i konventionens artikler 30 og 38 omfatter derfor ikke et retsmiddel, som enten afhænger af begivenheder, som på tidspunktet for den oprindelige retsafgørelse ikke kan forudses, eller af søgsmål fra tredjemænd, der ikke er bundet af de tidsfrister, som følger den oprindelige afgørelse;
- 40 det tilkommer den ret, der behandler en begæring i henhold til artikel 36 på et tidspunkt, hvor fristerne for anvendelse af retsmidler i domsstaten endnu ikke er udløbet, at udøve sit skøn i så henseende;
- 41 dette skøn er forudsat i artikel 38, som giver retten i fuldbyrdelsessagen beføjelse til at give den part, som modsætter sig fuldbyrdelse, men endnu ikke har udnyttet mulighederne for at iværksætte appel eller indgivet begæring om genoptagelse i domsstaten, en frist at foretage sådanne retsskridt.
- 42 Herefter skal der ifølge konventionens artikler 30 og 38 ved »ordinær appel eller genoptagelse«, som er iværksat eller kan iværksættes mod en udenlandsk retsafgørelse, forstås ethvert retsligt skridt, som vil kunne medføre ophævelse eller ændring af den retsafgørelse, som er genstand for anerkendelses- eller fuldbyrdelsesproceduren i henhold til konventionen, og hvis iværksættelse i domsstaten skal ske inden for en frist, der er fastsat ved lov, og som følger selve den nævnte retsafgørelse.

Vedrørende sagsomkostningerne

- 43 De udgifter, der er afholdt af regeringen for Forbundsrepublikken Tyskland, af regeringen for Det forenede Kongerige og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har fremsat indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

- 44 da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som underretten i Antwerpens retskreds har forelagt den ved dom af 7. april 1977, for ret:

1. Udtrykket »ordinær appel eller genoptagelse« i artiklerne 30 og 38 i konvention af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, skal alene fastlægges i medfør af denne og hverken efter lovgivningen i den stat, hvori retsafgørelsen er truffet, eller i den stat, hvor retsafgørelsen begæres anerkendt eller fuldbyrdet.
2. Ifølge konventionens artikler 30 og 38 skal der ved »ordinær appel eller genoptagelse«, som er iværksat eller kan iværksættes mod en udenlandsk retsafgørelse, forstås ethvert retsligt skridt, som vil kunne medføre ophævelse eller ændring af den retsafgørelse, som er genstand for anerkendelses- eller fuldbyrdesproceduren i henhold til konventionen, og hvis iværksættelse i domsstaten skal ske inden for en lovfastsat frist, der er fastsat ved lov, og som følger selve den nævnte retsafgørelse.

Kutscher

Sørensen

Bosco

Donner

Mertens de Wilmars

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keeffe

Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. november 1977.

A. Van Houtte

Justitssekretær

H. Kutscher

Præsident